

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tyrocinium Theologicum

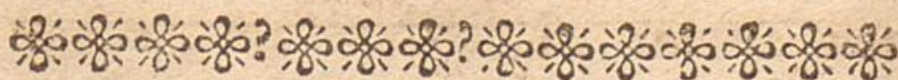
Francolini, Baldassare

Herbipoli, 1710

Pars II. De Theologia speculativa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39295

TYROCINII THEOLOGICI

P A R S II.

In qua agitur de Theologia Speculativa.

§. I.

De ejus antiquitate, & methodo.

I. Disc.

Stne hæc facultas recens inventa, ut audio à multis dici?

Mag. Nempe ab iis, qui novum, & Patribus ignotum appellant quidquid ipsi despiciunt. Sed hos interroga, an recens esse possit ea facultas, de qua tam expressè S. Augustinus lib. 2. de Doctr. Christiana cap. 31. *Disputationis disciplina ad omnia genera questionum, quæ in litteris sanctis sunt, pene-*

penetranda & dissolvenda, plurimum valet: tantum ibi cavenda est libido rixandi, & puerilis quaedam ostentatio decipiendi. Eandem laudat lib. 14. de Trin. cap. 1. dicens eam esse, per quam fides saluberrima in nobis gignitur, nutritur, defenditur, roboratur.

2. Et quidem sine ea traditur doctrina Fidei pueris, rudibusque qui nihil interrogant, nihil objiciunt, sed audita memoriter discunt, & simpliciter credunt, non autem viris cultis, qui quod audiunt, intelligere cupiunt, & curant quantum possunt; & multò minùs hostibus Fidei, qui quod audiunt, impugnant. Fuit igitur semper in Ecclesia Dei hæc facultas, sine qua citra errandi periculum nequit Evangelicus Præco suo munere fungi. Ad summum perantiqua non est Methodus, & Ordo, quem modo Doctores in hac facultate tradenda custodiunt.

3. Totam enim Fidei doctrinam tractandam à Theologo, explicandamque

dámque redegit in quatuor libros circa ann. 1145. Petrus Lombardus Episcopus Parisiensis, dictus ab hoc opere Magister sententiarum. Quæ enim in unaquâque quæstione Doctorum sententia esset, exposuit. Primus horum librorum continet doctrinam de Trinitate, & unitate Dei. Secundus de creatione Mundi, ac præcipuè Angelorum, & hominum, & de Gratia Dei. Tertius de Incarnatione Verbi, deque virtutibus, & vitiis. Quartus de Sacramentis, & Novissimis, id est Resurrectione, Judicio &c.

4. Hos libros explicandos suscepere, qui postea per aliquot sæcula Theologiam hanc disputatricem tradidere; inque libros sententiarum Petri Lombardi scripsit ipse D. Thomas, quamvis postea paulò aliter in Summa materiam Theologicam digesserit in tres Partes, quarum tamen secunda dividitur in duas, quarum prima dicitur prima secundæ, secunda verò dicitur secunda secundæ. In prima agit

agit de Deo Uno, & Trino, de creatione, de Angelis, ac de homine, præsertim primo. In secundæ partis prima parte agit de beatitudine, de actibus humanis, de Legibus, de Gratiâ, & merito. In altera parte hujus secundæ partis agit de Virtutibus in particulari, nempe de Fide, Spe, Charitate, Sapientia, Prudentia, Justitia, Religione, Pietate, Obedientia, Gratitude, Veritate, Liberalitate, Fortitudine, Temperantia; & de vitiis oppositis, ac tandem de Gratiis gratis datis. In tertia parte agit de Incarnatione Verbi Divini, de ejusdem Christi Nativitate, manifestatione, Baptismo, Conversione, Tentatione, Doctrina, miraculis, Passione, Morte, Resurrectione, ac de Sacramentis ab eo institutis.

5. Hac eâdem, aut non admodum dissimili ratione modò traditur in plerisque aut præcipuis Orbis Catholici Academiis.

6. Hæc autem à Theologo Schola-

60 *Tyrocinii Theologici*
stico tractantur ordinatissimè non
coacervando videlicet, ut fiebat
olim, à multis multas circa idem pro-
positum sententias, idque ipsum ver-
bis sæpè impropriis, & oratoriè magis
quàm scholasticè productis, sed pro-
ponendo clarè ac disertè sententiam
suam, eamque validis argumentis
stabiliendo ac demùm ea quæ ab ad-
versæ sententiæ propugnatoribus pro-
feruntur, aut proferri possunt, con-
vellendo. Hac methodo D. Tho-
mas, alitque pauciantes ipsum, omnes
post ipsum Theologicas quæstiones
agitârunt.

§. II.

De Locis Theologicis.

Disc. **A**T unde petitis hæc argu-
menta quibus vestram
sententiam Theologi
Scholastici confirmatis?

7. *Mag.* Petimus ex Scripturis, ex
Traditione, ex Conciliis, ex Ponti-
ficum definitionibus, ex Patribus, ex
ratione ipsa.

Pri-

*Primus locus Theologicus, Scriptura
Sacra*

8. **D**E hoc satis actum est supra. Nunc addo hoc tantum, ex Scripturis in sensu litterali acceptis erui aut unice, aut maximè Theologicum argumentum.

*Secundus locus Theologicus, Traditio
Divina.*

9. **N**omine Traditionis significamus hic Doctrinam Sacram non scriptam, sed vivâ voce, quasi de aure in aurem successivè traditam, quæ alia est Divina, alia Apostolica, alia Ecclesiastica, nempe alia profecta àb ipso Deo docente, alia ab Apostolis, alia ab Ecclesia, quæ rursus alia est de Fide, alia de moribus, alia universalis pro tota Ecclesia, alia particularis pro Ecclesia particulari. Traditio Divina est, e. g. doctrina, quam habemus de perpetua Deiparæ virginitate, de non rebaptizandis Hæreticis, de invocatione Sanctorum, de

Sacrarum imaginum cultu de Septenario Sacramentorum numero Hæc enim in Scripturis non continentur, sunt tamen Fidei doctrina, non igitur doctrina scripta est, sed tradita, igitur traditiones sunt.

10. Traditio Apostolica alia est Apostolica Divina, quæ est ab Apostolis, ut Christi præconibus, seu nomine Christi loquentibus, quam videlicet ipse Christus immediatè docuit Apostolos, & hi Ecclesiam, ut sunt prædictæ, & aliæ multæ ante, & post Resurrectionem Apostolis consignatæ: Alia est purè Apostolica, quæ est ab Apostolis, ut Ecclesiæ pastoribus, ac proinde non descendit à Christo, sed ab ipsis Apostolis, assistente tamen Spiritu Sancto. Hujusmodi sunt quatuor Temporum institutio, Chrifti renovatio annis singulis facienda &c. De primi generis traditionibus, vel etiam de utriusque loquitur Apostolus 2. ad Thessalon. c. 2. v. 15. *State, & tenete traditiones, quas didi-*

didicistis, sive per Sermonem, id est, vivâ voce, sive per epistolam, id est, scripto.

11. Traditio Ecclesiastica est illa, quæ nec à Christo, nec ab Apostolis, sed postea ab Ecclesiæ Prælatiis, vel à populis, Prælatiis consentientibus, introducta est, & tandem per modum legis, vel consuetudinis communiter recepta, & ad nos usque delata. ut est solemnitas & observatio quorundam festorum; jejunium in pervigiliis aliquorum Sanctorum; abstinencia à carnibus die Veneris, vel Sabbathi; antiquus Candelarum, Cinerum, Palmarum, & similium benedictionis usus, aliæque hujusmodi.

12. *Disc.* At unde cognoscam aliquam traditionem esse Divinam, vel purè Apostolicam vel Ecclesiasticam?

Mag. Ex communi Patrum consensu, vel Ecclesiæ definitione. Ex hoc cap. est traditio Divina, perpetua B. Mariæ Virginitas. Rursus ex eo, quod

quod materia auctoritatem humanam excedat. ut quæ pertinent ad numerum, vel substantiam Sacramentorum. Distingues Apostolicam ab Ecclesiastica ex eo, quod non constet de illius initio; jam enim incepit cum Ecclesia, & vel est apostolica Divina, vel purè Apostolica, ut quod aqua miscenda sit Calici. *Quod Universa tenet Ecclesia* (inquit S. August. lib. 1. contra Donat. cap. 24) *nec Conciliis institutum, sed semper retentum, non nisi Auctoritate Apostolicâ traditum, rectissime creditur.*

13. *Disc.* Admittuntne Hæretici traditiones saltem divinas, quas dixisti esse doctrinam Dei non scriptam?

Mag. Nequaquam: Sed errant manifestè. Nam admittunt Scripturas, ergo admittere necessariò debent traditiones, tum quia quod extent Scripturæ Divinæ, quod nempe hi libri sint Scriptura Divina ab initio à Deo inspirata, & dictata, antequàm ab Ecclesia definiretur,
ex so-

ex sola traditione habebatur, tum quia ipsa Sacra Scriptura docet esse aliquas traditiones, easque esse admittendas. Hinc. 1. Deuter. cap. 32. v. 7. *Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi; Majores tuos, & dicent tibi.* Et Paulus 2. ad Theffal cap. 2. v. 15. *Tenete traditiones, quas didicistis, sive per Sermonem, sive per Epistolam nostram.* Et 2. ad Timoth. cap. 2. v. 1. *Tu ergo fili mi. . . quæ audisti à me per multos testes, hac commenda Fidelibus hominibus, qui idonei erunt & alios docere.* Rursus admittunt Patres, præsertim antiquiores; At hi manifestè docent, esse in Ecclesia traditiones, quæ sunt ab omnibus admittendæ. Horum loca reperies apud omnes Controversiarum Fidei Scriptores. Tandem credere debent Conciliis, quæ hujusmodi traditiones statuunt, ut facit Nicænum secundum act. 7. in fine, Concilium VIII. pariter generale act. 8. Tridentinum sess. 4. Ex hoc ergo optimum argumentum petet Theologus.

Ter-

14 **T**ertium Caput diximus esse Concilia ; hæc autem sunt aut Generalia, aut Nationalia , aut Provincialia, aut Diæcesana. Generale, seu universale est, quod à Papa totius Ecclesiæ Prælatos tam Patriarchas, quàm Archiepiscopos, & Episcopos vocante, congregatur. Nationale est, quod à Primate, omnes suæ Primatiæ, vel à Legato Pontificis omnes alicujus Nationis Episcopos, & Archiepiscopos convocante, congregatur. Provinciale est quod congregatur ab Archiepiscopo omnes suæ Provinciæ suffraganeos convocante.

15. His sacris Conventibus interesse debent omnes Episcopi vel provinciæ, vel Nationis, vel Ecclesiæ universæ, & alii qui jurisdictionem Episcopalem obtinent, ut sunt aliqui Abbates, & Priores, & quicumque aliàs jure, vel consuetudine interesse solent, nisi obstet itineris
gra-

grave Periculum. Abbates, Com-
mendatarii, & Capitulorum depu-
tati obtinent vocem duntaxat con-
sultivam uti etiam Laici, qui justas
ob causas admitti possunt. Episco-
porum verò absentium Procurato-
res possunt habere etiam votum deci-
sivum, si Concilio visum fuerit. De-
creta non debent inconsulto Roma-
no Pontifice publicari, & ad eorum
observationem obligantur omnes,
qui Episcopali jurisdictioni subdun-
tur, & etiam exempti in aliquibus
casibus. Diæcesanum denique est
quod ab Episcopo suæ Diæcesis Cle-
rum convocante congregatur.

16. *Disc.* Estne idem Concilium
Generale, & Oecumenicum?

Mag. Est idem Grammaticaliter,
nam Oecumenicum secundum vocis
institutionem idem est ac universale,
at non est idem canonicè, & in accep-
tione eruditorum: nam Oecume-
nicum dicitur illud quod est ita uni-
versale, ut sit etiam legitimum.

Disc.

17 *Disc.* Quid requiritur ut sit legitimum?

Mag. Requiritur 1. quod vel à Romano Pontifice, vel cum ejus assensu convocetur, aut saltem ab ipso ejus convocatio rata habeatur. 2. ut convocentur ex Orbe Christiano quantum fieri potest, omnes Episcopi, sic ut nullus ex Episcopis qui Diæcesim habent, positivè excludatur, nisi per Excommunicationem ab Ecclesia segregatus fuerit. Sufficit autem absolutè ad integritatem Concilii, ut saltem ex potioribus Orbis Christiani partibus Episcopi aliqui adveniant, qui possunt ex Pontificis assensu cæterorum vices & vota supplere, ut docet Suar. hic disp. 11. sect. 2. num. 7. Obtinuit etiam consuetudo, ut advocentur Cardinales, Generales Ordinum, & nonnulli Abbates, qui omnes cum Episcopis exercent munus Judicis, & suffragium habent decisivum, ideòque cum illis signant *definiens subscripsi.*
Alii

Alii verò Theologi, qui advocantur ut Consultores, tantùm signant, *Consentiens subscripsi*. Adfunt etiam plerumque aut Imperatores, Regesque, aut eorum Legati, sed ut testes tantùm, & Concilii defensores. Requiritur 3. ut vel per se, vel per suos Legatos Pontifex Concilio præsideat, vel accedente ejus approbatione hic defectus postea suppleatur, ut in Concilio Generali secundo, & quinto factum constat?

18. *Disc.* Estne infallibilis Concilii Generalis à Romano Pontifice congregati definitio?

Mag. Resp. affirmativè, si à Pontifice approbetur, vel saltem nisi Patres Concilii Legatis Pontificiis repugnent, neque ipsi Legati contradicant mandato, & Instructioni, quam à Pontifice privatim acceperunt, ut Bellarminus, hic, & alii communiter. Hic tamen adverte, quod si Concilium Generale congregatur pro aliqua necessitate Ecclesiæ, sede vacante, aut
viven-

vivente tantum dubio Pontifice, erit infallibile in iis, quæ requiruntur, ut præsentî necessitati subveniatur: alioquin non satis prospexisset Christus suæ Ecclesiæ gubernationi, nec suppeteret ratio tollendi schismatis contumacis.

Disc. Quot sunt isthæc Concilia Oecumenica hætenus celebrata?

Concilia Oecumenica.

19. *Mag.* **I**N hoc non conveniunt omnes: numerari tamen solent octodecim. Primum est Nicænum I. Patrum 318. Nicææ in Bythinia celebratum à Sylvestro Papa, sub Constantino Imperatore, anno 325. contra Arium, qui Verbi Divini Divinitatem negabat.

20. Secundum est Constantinopolitanum I. Catholicorum Episcoporum 150. à Theodosio seniore ex mandato Damasi Pontificis congregatum anno 381. ad Fidem Concilii Nicæni magis stabiliendam, & ad firmandam

mandam Spiritûs Sancti Divinitatem contra Macedonium.

21. Tertium est Ephesinum I. plusquam ducentorum Episcoporum, auctoritate Cœlestini Papæ, & operâ Theodosii Junioris convocatum Ephesi anno 430. contra Nestorium Episcopum Constantinopolit. qui Christum in duas personas dividebat, unam quidem Deum ex Patre, alteram purum hominem ex Matre, quam proinde Deiparam vocari noluit.

22. Quartum est Chalcedonense 630. Episcoporum sub Leone I. Papa anno 451. celebratum contra hæresin Eutychetis, & Dioscori, qui unam tantum esse in Christo naturam asserabant.

23. Quintum est Constantinop. II. Episcoporum 255. anno 553. convocatum à Justiniano Imper. annuente Vigilio Papa. Damnabit hæc Synodus Origenem, & tria Capitula, nempe doctrinam, & personam Theodori

dori Mopsuesteni, Epistolam Ibae Episcopi Edesseni, & scripta Theodreti Cyrensis Antistitis contra S. Cyrillum, in quibus hæresis Nestoriana continebatur.

24. Sextum est Constantinopolitanum III. Episcoporum 289. auctoritate Agathonis Papæ à Constantino Pogonato convocatum anno 680. contra Monothelitas, qui auctoribus Theodoro Pharanitano Episcopo, Sergio Patriarcha Constantinop. & Cyro Patriarcha Alexandrino dicebant, quod *sicut in Christo unus est operator, & una persona volens, ita est una sola voluntas & una operatio.*

25. Septimum est Nicænum II. Episcoporum 350. à Constantino Imperat. & Irene ejus Matre consensu Adriani I. Papæ congregatum contra Iconomachos anno 787.

26. Octavum est Constantinop. IV. Episcoporum 383. vel ut dicunt alii, 120. in causa Photii per vim intrusi in Patriarchatum Constanti-
nop.

nop. convocatum fuit anno 869. mandante Adriano II. Papa, operâ Basilii Imper. Hæc in Oriente celebrata fuere: sequentia in Occidente.

27. Nonum est Concilium Lateranense I. Patrum sive Episcoporum, sive Abbatum ferè mille, hoc est 997. convocatum, & celebratum an. 1122. in Basilica Lateranensi à Callisto II. Rom. Pontif. ad confirmanda Conventûs Vormatiensis concordata inter prædictum Callistum, & Henricum V. circa Beneficiorum collationem, & ad procuranda subsidia contra Saracenos pro recuperanda Terra Sancta.

28. Decimum est Lateranense II. Episcoporum ferè mille convocante & præsidente Innocentio II. celebratum pariter in Lateran. Basilica. an. 1139. contra Anaæletum, & ejus successorem Victorem, Antipapas, & contra Petrum de Bruis, ejusque discipulum Arnaldum Brixientem, afferentes inter alia, Baptismum nihil

D

pro-

prodesse parvulis , Tempia esse destruenda , &c.

29. Undecimum est Lateranense III. Episcoporum amplius 300. post extinctum schisma trium Pseudopontificum Victoris IV. Paschalis III. & Callisti III. an. 1179. ab Alexandro III. convocatum 1. ad damnandos Schismaticos , & providendum , ne simili in posterum schismate vexaretur Ecclesia. 2. ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam. 3. ad damnandas tunc in Occitania & Aquitania Catharos , Waldenses , & Albigenes , quorum errores vide infra.

30. Duodecimum est Lateranense IV. ab Innocentio III. convocatum ann. 1215. Interfuere Patres 1285. nempe Pontifex ipse , Patriarchæ Constantinopolitanus , & Hierosolymitanus , Archiepiscopi 70. Episcopi 400. Abbates 12. Priores , Decani , vel Præpositi Conventuales 800. cum utriusque Imperii Orientalis , & Occi-

Occidentalis, Regumque Jerofolymorum, Franciæ, Hispaniæ, Angliæ, Hungariæ, Siciliae, Cypri, aliorumque Principum, & Civitatum Legatis. In hoc iterum damnati Albigenſes, damnatus libellus Abbatis Joachimi contra Petrum Lombardum de Unitate SS. Trinitatis; damnata quoque perverſa dogmata Almarici Pariſienſis Doctoris, qui docuerat nec Paradifum, nec Infernum extare, nec Chriſti corpus eſſe in Sacramento, &c.

31. Decimum tertium eſt Lugdunenſe I. Episcoporum. 140. convocatum ann 1245. ab Innocentio IV. cauſa Friderici Imperatoris deponendi, & expeditionis ſuſcipiendæ in terram Sanctam.

32 Decimum quartum eſt Lugdunenſe II. Patrum ferè mille, convocatum anno 1294 à Gregorio X. pro recuperatione Terræ Sanctæ, & contra errores Græcorum, quorum unio cum Latinis facta eſt, maximè operâ S. Bonaventuræ.

D 2

33. De-

33. Decimum quintum est Viennense in Gallia, Episcoporum 300. & ampliùs convocatum an. 1311. à Clemente V. ad damnandos errores Beguardorum, & Beguinarum per similes erroribus Quietistarum nostri temporis, & ad extinguendum Templariorum Ordinem.

34. Decimum sextum est Florentinum rogatu Joannis Paleologi Græcorum Imperatoris qui Concilio interfuit ab Eugenio IV. convocato contra errores Græcorum an. 1438.

35. Decimum septimum est Lateranense V. anno 1512. inchoatum sub Julio II. ad tollendum schisma Conciliabuli Pisani, & à Leone X. abiolutum.

36. Decimum octavum, & ultimum est Tridentinum cœptum ann. 1545. sub Paulo III. contra Lutheranam, aliásque hæreses, continuatum sub Julio III. tandem sub Pio IV. feliciter absolutum, & ab eodem confirmatum anno 1563.

37. Hæc

37. Hæc sunt Concilia Generalia penitè approbata, adeoque Oecumenica.

Disc. Sùntne alia reprobata, aut non penitè approbata, & legitima?

Mag. Sunt utique septem Generalia illegitima, & reprobata, & alia sex partim approbata, partim reprobata.

Concilia Generalia reprobata.

38 **P**rimum illegitimum, & reprobatum est Antiochenum 90. & amplius Episcoporum convocatum anno 341. à Constantino Imperatore, in quo ab Arrianis damnatus est S. Athanasius, & via patefacta ad eversionem Concilii Nicæni I. per quatuor subdolas Fidei formulas.

39. Secundum reprobatum est Mediolanense plusquam 300. Episcoporum, convocatum quidem à Liberio Papa anno 355. adeoque legitime inchoatum, sed postea illegitimè celebratum coactis per vim Patribus

à Constantio Imperatore damnationi S. Athanasii subscribere.

40. Tertium reprobatum est Ariminense 600. Episcoporum, pariter sub Constantio anno 372. Ita Bellarminus, sed Baronius, aliique duo Ariminensia distinguunt, legitimum unum, in quo Fides Nicæna confirmata fuit; alterum illegitimum, in quo fraude Arrianorum etiam Episcopi Catholici subscripsere formulæ Fidei ambiguae, in qua vox *homousios* omissa est.

41. Quartum reprobatum est Ephelinum II. Episcoporum 128. ab Imperatore Theodosio anno 449. convocatum, in quo omnia vi, & minis acta fuerunt, Eutiches absolutus, occisus Flavianus Episcopus Constantinopol. unde prædatoria Synodus, & Latrocinium appellatum fuit.

42. Quintum reprobatum est Constantinopolitanum tempore Leonis Isaurici Iconomachi ann. 730.
con-

contra Sacras Imagines convocatum. Quamquam hoc malè numeratur inter Generalia, sicut & duo sequentia.

43. Sextum reprobatum est Constantinopolitanum pseudoseptimum dictum, Episcoporum Iconomachorum 338. ann. 754. sub Copronymo ad tollendum cultum sacrarum Imaginum.

44. Septimum reprobatum est Pisanum à quibusdam Cardinalibus contra Julium II. convocatum.

Partim autem approbata, partim reprobata fuere sequentia.

45. PRimum Sardicense anno 347. sed Card. Baronius, & alii, duo fuisse dicunt hoc nomine nuncupata: unum verè Sardicense, & legitimum à 300. & amplius Catholicis Episcopis celebratum. Aliud verò spurium ab 80. circiter Episcopis Arrianis eodem tempore in vicinia, scilicet Philippopoli habitum.

46. Secundum Sirmiense anno 356. vel 351. ut vult Petavius, in

quo fuit bene damnatus Photinus hæreticus, sed edita non satis sana Fidei formula ab Episcopis Arianis.

47. Tertium Constantinopolitanum quinisextum in Trullo celebratum ann. 692. in scio Rom. Pontifice. Hujus tamen aliquot Canones, quia sanæ doctrinæ erant, fuerunt à Catholicis recepti. Dicitur est quinisextum, quia Patres per Canones quos condidère, voluerunt supplere defectum (ut dicebant) quinti & sexti Concilii præcedentis, quæ duo non fecerant Canones, ut quatuor priora fecerant.

48. Quartum Francofordiense 300. circiter Episcoporum anno 794. in quo, quæ de filiatione Christi naturali definita fuère, sine dubio ab Ecclesia sunt approbata, non verò quod damnarit (quod aliqui factum negant) acta Nicæni II. circa cultum Imaginum.

49. Quintum Pisanum, non illud quod Pisis celebravit anno 1134.
Inn-

Innocentius II. contra Petrum Leonis Antipapam dictum Anacletum II. nec illud, quod anno 1511. contra Julium II. indixere aliqui Cardinales, sed aliud celebratum anno 1409. pro tollendo schismate. Cum enim Petrus de Luna dictus Benedictus XIII. & Angelus Corarius vocatus Gregorius XII. diu de supremo Pontificatu contenderent, nec vellent cedere pro bono pacis, ut in sua electione promiserant, nec alia superesset schismatis extinguendi ratio, Cardinales utriusque partis Pisas convenerunt numero 23. cum tribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis 300. Monasteriorum Præfectis 180. aliisque Theologis multis, & Principum Europæ Legatis & prædictos duos Pontifices à Pontificatu dejecterunt. Hoc illegitimum vocant alii, alii legitimum. Certè inter veros Pontifices numaratur Alexander V. ab eo electus.

50. Sextum Constantiense anno

D 5

1414.

1414. causâ prædicti schismatis adhuc durantis, & contra Wicleffitarum, & Hussitarum hæreses à Joanne XXIII. Alexandri V. successore convocatum rogatu Sigismundi Imperatoris. In hoc Concilio prædictæ hæreses damnatæ fuere, celsere Pontificatu Joanes XXIII. & Gregorius XII. fuitque è Pontificatu dejectus Benedictus XIII qui cedere spontè noluerat. Tandem fuit electus Martinus V. qui approbavit acta contra errores Wicleffi & aliorum, non vero quod sess. 4. & 5. decretum fuerat de potestate Concilii supra Pontificem.

51. Septimum Basileense à Martino V. indictum, sed sub Eugenio IV. successore inchoatum anno 1431. & ab eodem postea dissolutum, adhuc tamen à Patribus continuatum. Hujus Concilii quædam acta pertinentia ad Beneficia Ecclesiastica, & Censuras confirmavit studio pacis Nicolaus V. Eugenii successor, non verò de-

decreta de Concilio supra Pontificem
authoritate.

Ex his habes, ex quibus Conciliis
possit, ex quibus non possit Theolo-
gus validum argumentum petere.

52. *Disc.* Validumne illud est, quod
ex Conciliis particularibus petitur?

Mag. Concilia quidem particularia,
seu Nationalia sint, seu Provincialia,
non sunt infallibilis authoritatis, er-
raruntque aliquando. Sic erravit Car-
thaginense Concilium sub Cypriano,
quod Nationale fuit, & Episcoporum
85, quorum plerique in quæstione Fi-
dei fortiter se gesserant, ut hic notat
Cardinalis Bellarminus. Horum ta-
men particularium Conciliorum de-
creta firma sunt, dum aliquid etiam
circa Fidem definiunt, si id faciant ex
commissione, seu instructione Apосто-
licæ Sedis, ut fecerunt Patres Conci-
lii Arausici secundi, & Toletani pri-
mi, tempore Leonis I. & Synodi Com-
plutensis, tempore Sixti IV. & multò

magis, si decisionem suam mittant ad Summum Pontificem, & ab eo confirmetur; quomodo factum esse in Conciliis Milevitano, & Carthaginensi, constat ex S. Aug. epist. 90. 91. & 92.

Quamvis autem Concilia particularia sint ex se fallibilia, adhuc tamen faciunt argumentum adeò probabile, ut temerarium sit ei non acquiescere, si præsertim ex illis sint, quæ videntur ipso usu Ecclesiæ quodammodo probata, ut Toletana, Bracharenfis, Arelatensis, Hispalensis, &c. Igitur ex his quoque validum argumentum petet Theologus quamvis non ita validum, ut ex Conciliis Oecumenicis.

Quartus Locus Theologicus, Romanorum Pontificum definitiones.

53. **Q**uartum caput diximus esse Summorum Pontificum definitiones. Ut autem horum auctoritatem rectè æstimes, moneo primò: Petrum inter Apostolos jure Divino fuisse post Christi in cœlum ascensum visi-

visibile Ecclesiæ Caput & Principem, & eodem jure post Petri mortem tales fuisse, esse, & fore usque ad finem mundi Petri successores Romanos Pontifices.

54. Primum patet ex eo, quòd soli Petro dixit Christus Matth. 16. *Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam, & tibi dabo claves Regni cœlorum*; eique soli dixit post resurrectionem, Joan. 21. *Pasce agnos meos, pasce oves meas*. Et quoties in Evangelio recensentur Apostoli, Petrus ponitur primo loco. Solum Petro facta est prima revelatio Divinitatis Christi. Solum Petro à Christo promissa est stabilitas Fidei & Cathedræ. Petro inter Apostolos primùm apparuit Christus post resurrectionem. Petrus suâ autoritate alios congregavit ad eligendum, qui Judæ succederet in Apostolatu. Primus post Spiritûs Sancti adventum Evangelium prædicavit Judæis. Primum miraculum idem

apud Judæos fecit in Evangelii confirmationem. Primus in Concilio pro legalium cessatione sententiam dixit: Accedit consensus Patrum hunc Petri in Ecclesia Primatum prædicantium, ut videre potes apud Bellarminum, & alios

55. Alterum verò probatur i. quia Christus tradens Petro authoritatem, & formam regendi Ecclesiam, tradidit illam, ut perpetuò duraturam, adeoque ut transmittendam in successores. Hinc Patres semper habere Romanos Pontifices, ut Petri in Primatu Successores. Quare S. Hieronymus epist. 67. ad Damasum scribens, *Beatitudini tuae, id est, Cathedrae Petri communiōne consocior.* S. Augustinus epist. 163. *In Romana Ecclesia semper Apostolica Cathedra viguit Principatus.* Et in Concilio Chalcedonensi Patres unanimi voce clamârunt: *Petrus per Leonem locutus est.* & S. Bernardus lib. 2. de considerat. ad Eugenium: *Tu Princeps Episcoporum, Tu potestate Petrus, nec modò*
ovium,

ovium, sed & Pastorum omnium Tu unus Pastor. Alii in partem sollicitudinis, tu in plenitudinem potestatis vocatus es. Et in hoc sensu vocatur Pontifex Romanus universalis Episcopus, quatenus universæ Ecclesiæ curam gerit, non quatenus præter ipsum non sit alius Episcopus. Hinc demum fuit semper ab universis Orbis terrarum Ecclesiis, Fidelium, ipsorumque Episcoporum ad Romanum Pontificem recursus, ut ad supremum & universalem Pastorem.

56. His moti Patres Concilii Florentini, ex Græcis & Latinis conflati magno consensu sic definiunt P. 2. collat 22. *Definimus Sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem successorem esse B. Petri, Verticis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, & totius Ecclesiæ Caput, & omnium Christianorum Patrem & Doctorem existere, & in universum Orbem tenere Primatum, ei que in B. Petro pascendi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro*

nostro ꝛ Esu Christo plenam potestatem traditam esse.

57. Petri autem Successores fuere hactenus, nempe usque ad hunc presentem annum 1710. ducenti quadraginta sex, quorum hic seriem subtexam designando annum, quo ad Pontificatum euecti fuere.

S. Linus	67
S. Cletus	78
S. Clemens	91
S. Anacletus	101
S. Evaristus	110
S. Alexander	119
S. Sixtus	130
S. Telesphorus	140
S. Hyginus	152
S. Pius	156
S. Anicetus	165
S. Soter	173
S. Eleutherius	177
S. Victor	192
S. Zephyrinus	201
S. Callistus	219
S. Urbanus	224
S. Pon-	

S. Pontianus	231
S. Anterus	235
S. Fabianus	236
S. Cornelius	251
S. Lucius	253
S. Stephanus	255
S. Sixtus II.	257
S. Dionysius	258
S. Felix	270
S. Eutychianus	275
S. Cajus	283
S. Marcellinus	296
S. Marcellus	304
S. Eusebius	309
S. Melchitades	311
S. Silvester	314
S. Marcus	330
S. Julius	337
S. Liberius	352
S. Felix II.	355
S. Damasus	367
S. Siricius	385
S. Anastasius	398
S. Innocentius	402
S. Zosimus	417
S. Bo-	

S. Bonifacius	418
S. Cœlestinus	425
S. Sixtus III.	432
S. Leo Magnus	440
S. Hilarius	461
S. Simplicius	467
S. Felix III.	483
S. Gelasius	492
S. Anastasius II.	496
S. Symmachus	498
S. Hormisdas	514
S. Joannes I.	523
S. Felix IV.	526
Bonifacius II.	529
S. Joannes II.	532
S. Agapetus	535
S. Silverius	536
Vigilius	537
Pelagius	555
Joannes III.	561
Benedictus	575
Pelagius II.	579
S. Gregorius Magnus	590
Sabinianus	604
Bonifacius III.	607
	S. Bo-

S. Bonifacius IV.	608
S. Deusdedit	616
Bonifacius V.	620
Honorius I.	626
Severinus	640
Joannes IV.	640
Theodorus I.	642
S. Martinus	649
S. Eugenius	654
S. Vitalianus	657
Adeodatus	672
Donus	677
S. Agatho	679
S. Leo II.	682
S. Benedictus II.	685
Joannes V.	686
Conon	687
S. Sergius	688
Joannes VI.	702
Joannes VII.	705
Sifinnius	707
Constantinus	708
S. Gregorius II.	715
S. Gregorius III.	731
S. Zacharias	741

Ste-

Stephanus II.	752
Stephan. III.	752
S. Paulus	757
Stephanus IV.	768
Hadrianus	772
Leo II.	795
Stephanus V.	816
S. Paschalis	817
Eugenius II.	824
Valentinus	827
Gregorius IV.	828
Sergius II.	844
S. Leo IV.	847
Benedictus III.	855
S. Nicolaus	858
Hadrianus II.	867
Joannes VIII.	872
Marinus	882
Hadrianus IV.	884
Stephanus VI.	885
Formosus	891
Bonifacius VI.	896

*Baronius non numerat hunc
inter Pontifices.*

Stephanus VII.	896
	Roma-

Romanus	897
Th odorus II.	898
Joannes IX.	898
Benedictus IV.	900
Leo V.	904
Christophorus	904
Sergius III.	905
Anastasius III.	912
Lando	914
Joannes X.	915
Leo VI.	928
Stephanus VIII.	929
Joannes XI.	931
Leo VII.	936
Stephanus IX.	939
Marinus II.	943
Agapetus II.	946
Joannes XII.	956
Leo VIII.	963
Benedictus V.	964
Joannes XIII.	965
Benedictus VI.	972
Donus II.	964
Benedictus VII.	975
Joannes XIV.	984
Boni-	

Bonifacius VII.	985
Joannes XV.	986
Gregorius V.	997
Silvester II.	999
Joannes XVI. dict. XVIII.	1003
Joannes XVIII. dict. XIX.	1004
Sergius IV.	1009
Benedictus VIII.	1012
Joannes XX.	1024
Benedictus IX.	1033
Gregorius VII.	1045
Clemens II.	1046
Damasus II.	1048
S. Leo IX.	1049
Victor II.	1055
Stephanus X.	1057
Nicolaus II.	1059
Alexander II.	1061
S. Gregorius VII.	1073
Victor III.	1087
Urbanus II.	1088
Paschalis II.	1099
Gelasius II.	1118
Callistus II.	1123
Honorius II.	1128
	Inno-

Innocentius II.	1130
Cœlestinus II.	1143
Lucius II.	1144
Eugenius III.	1145
Anastasius IV.	1153
Adrianus IV.	1154
Alexander III.	1159
Lucius III.	1181
Urbanus III.	1185
Gregorius VIII.	1187
Clemens III.	1187
Cœlestinus III.	1191
Innocentius III.	1198
Honorius III.	1216
Gregorius IX.	1227
Cœlestinus IV.	1241
Innocentius IV.	1243
Alexander IV.	1254
Urbanus IV.	1261
Clemens IV.	1265
B. Gregorius X.	1271
Innocentius V.	1276
Hadrianus V.	1276
Joannes XXI.	1276
Nicolaus III.	1277
	Mar-

Martinus I. dictus IV. ex duobus Martinis prædecessoribus.	1281
Honorius IV.	1285
Nicolaus IV.	1288
S. Cœlestinus V.	1294
Bonifacius VIII.	1294
Benedictus X. dict. XI.	1303
Clemens V.	1305
Joannes XXII.	1316
Benedictus XI. dict. XII	1334
Clemens VI.	1342
Innocentius VI.	1352
Urbanus V.	1362
Gregorius XI.	1370
Urbanus VI.	1378
Bonifacius IX.	1389
Innocentius VII.	1404
Gregorius XII.	1406
Alexander V.	1409
Joannes XXIII.	1410
Martinus V.	1417
Eugenius IV.	1431
Nicolaus V.	1447
Callistus III.	1455

Pius

Pius II.	1458
Paulus II.	1464
Sixtus IV.	1471
Innocentius VIII.	1484
Alexander VI.	1492
Pius III.	1503
Julius II.	1503
Leo X.	1513
Hadrianus VI.	1522
Clemens VII.	1523
Paulus III.	1534
Julius III.	1550
Marcellus II.	1555
Paulus IV.	1555
Pius IV.	1560
B. Pius V.	1566
Gregorius XIII.	1572
Sixtus V.	1585
Urbanus VII.	1590
Gregorius XIV.	1590
Innocentius IX.	1591
Clemens VIII.	1591
Leo XI.	1605
Paulus V.	1605
Gregorius XV.	1621
E	Urba-

Urbanus VIII.	1623
Innocentius X.	1644
Alexander VII.	1655
Clemens IX.	1667
Clemens X.	1669
Innocentius XI.	1676
Alexander VIII.	1689
Innocentius XII.	1691
CLEMENS XI.	1700

58. Ut autem facilius reperias eum Pontificem, cujus tempus quaeris; proponam hic eos ordine alphabetico.

A.

Adeodatus	672
Adrianus I.	772
Adrianus II.	867
Adrianus III.	884
Adrianus IV.	1154
Adrianus V.	1276
Adrianus VI.	1521
Agapetus I.	535
Agapetus II.	946
Agatho	679
	Ale-

Alexander I.	119
Alexander II.	1061
Alexander III.	1159
Alexander IV.	1254
Alexander V.	1409
Alexander VI.	1492
Alexander VII.	1655
Alexander VIII.	1689
Anacletus	101
Anastasius I.	398
Anastasius II.	496
Anastasius III.	912
Anastasius IV.	1153
Anicetus	165
Anterus	235

B.

Benedictus I.	575
Benedictus II.	685
Benedictus III.	855
Benedictus IV.	900
Benedictus V.	964
Benedictus VI.	972
Benedictus VII.	975
Benedictus VIII.	1012
Benedictus IX.	1033

E 2

Be-

Benedictus X. dict. XI.	1303
Benedictus XI. dict. XII.	1334
Bonifacius I.	418
Bonifacius II.	529
Bonifacius III.	607
Bonifacius IV.	608
Bonifacius V.	620
Bonifacius VI.	896

*Baronius non numerat hunc
inter Pontifices.*

Bonifacius VII.	985
Bonifacius VIII.	1294
Bonifacius IX.	1389

C.

Cajus	283
Callistus I.	219
Callistus II.	1123
Callistus III.	1455
Christophorus	904
Clemens I.	91
Clemens II.	1046
Clemens III.	1187
Clemens IV.	1265
Clemens V.	1305
Clemens VI.	1342

Cle-

Clemens VII.	1523
Clemens VIII.	1591
Clemens IX.	1667
Clemens X.	1669
CLEMENS XI.	1700
Cletus	78
Cœlestinus I.	425
Cœlestinus II.	1143
Cœlestinus III.	1191
Cœlestinus IV.	1241
Cœlestinus V.	1294
Conon	687
Constantinus	708
Cornelius	251
	D.
Damasus I.	367
Damasus II.	1048
Deusdedit	616
Dionysius	258
Donus I.	677
Donus II.	974
	E.
Eleutherius	177
Evaristus	110
Eugenius I.	654
	E 3
	Eq.

Eugenius II.	824
Eugenius III.	1145
Eugenius IV.	1431
Eusebius	309
Eutychianus	275

F.

Fabianus	236
Felix I.	270
Felix II.	355
Felix III.	483
Felix IV.	526
Formosus	891

G.

Gelasius I.	492
Gelasius II.	1118
Gregorius I.	590
Gregorius II.	715
Gregorius III.	731
Gregorius IV.	828
Gregorius V.	997
Gregorius VI.	1045
Gregorius VII.	1073
Gregorius VIII.	1187
Gregorius IX.	1227
Gregorius X.	1271

Gre-

Gregorius XI.	1370
Gregorius XII.	1406
Gregorius XIII.	1572
Gregorius XIV.	1590
Gregorius XV.	1621

H.

Higinus	152
Hilarius	461

Vide O.

I.

Innocentius I.	402
Innocentius II.	1130
Innocentius III.	1198
Innocentius IV.	1243
Innocentius V.	1276
Innocentius VI.	1352
Innocentius VII.	1404
Innocentius VIII.	1484
Innocentius IX.	1591
Innocentius X.	1644
Innocentius XI.	1676
Innocentius XII.	1691

Joannes I.	523
Joannes II.	532
Joannes III.	561

E 4

Joan-

Joannes IV.	640
Joannes V.	686
Joannes VI.	702
Joannes VII.	705
Joannes VIII.	872
Joannes IX.	898
Joannes X.	915
Joannes XI.	931
Joannes XII.	956
Joannes XIII.	965
Joannes XIV.	984
Joannes XV.	986
Joannes XVI. dict. XVIII.	1003
Joannes XVIII. dict. XIX.	1004
Joannes XX.	1024
Joannes XXI.	1276
Joannes XXII.	1316
Joannes XXIII.	1410
Julius I.	337
Julius II.	1503
Julius III.	1550

L.

Lando	914
Leo I.	440
Leo II.	682
	Leo

Leo III.	795
Leo IV.	847
Leo V.	904
Leo VI.	928
Leo VII.	936
Leo VIII.	963
Leo IX.	1049
Leo X.	1513
Leo XI.	1605
Liberius	352
Linus	67
Lucius I.	253
Lucius II.	1144
Lucius III.	1181
M.	
Marcellinus	296
Marcellus I.	304
Marcellus II.	1555
Marcus	336
Martinus I.	649
Martinus II.	882
Martinus III.	943
Martinus IV.	1281
Martinus V.	1417
Melchiades	311
E s	N. Ni-

N.

Nicolaus I.	858
Nicolaus II.	1059
Nicolaus III.	1277
Nicolaus IV.	1288
Nicolaus V.	1447

O.

Ormisdas	514
Onorius I.	626
Onorius II.	1128
Onorius III.	1216
Onorius IV.	1285

P.

Paschalis I.	817
Paschalis II.	1099
Paulus I.	757
Paulus II.	1464
Paulus III.	1534
Paulus IV.	1555
Paulus V.	1605
Pelagius I.	555
Pelagius II.	579
S. PETRUS	45
ius I.	156
Pius II.	1458
	Pius

Pius III.		1503
Pius IV.		1560
Pius V.		1566
Pontianus		231
	R.	
Romanus		897
	S.	
Sabinianus		604
Sergius I.		688
Sergius II.		844
Sergius III.		905
Sergius IV.		1009
Severinus		640
Silvester I.		314
Silvester II.		999
Silverius		536
Symmachus		498
Simplicius		467
Siricius		385
Sisinnius		707
Sixtus I.		130
Sixtus II.		257
Sixtus III.		432
Sixtus IV.		1471
Sixtus V.		1585
	E 6	So-

Soter	173
Stephanus I.	255
Stephanus II.	752
Stephanus III.	752
Stephanus IV.	768
Stephanus V.	816
Stephanus VI.	885
Stephanus VII.	896
Stephanus VIII.	929
Stephanus IX.	939
Stephanus X.	1057

T.

Telesphorus	140
Theodorus I.	642
Theodorus II.	898

V.

Valentinus	827
Vigilius	537
Vitalianus	657
Victor I.	192
Victor II.	1055
Victor III.	1087
Urbanus I.	224
Urbanus II.	1088
Urbanus III.	1185

Ur

Urbanus IV.	1261
Urbanus V.	1362
Urbanus VI.	1378
Urbanus VII.	1590
Urbanus VIII.	1623

Z.

Zacharias	741
Zephyrinus	201
Zosimus	417

59. Ex his Palæstini fuêre 2.

Græci	11.
Itali	68.
Romani	102.
Germani	4.
Galli	15.
Anglus	1.
Hollandus	1.
Provincialis	1.
Hispani	3.
Africani	2

Benedictini	31.
Eremitæ	2.
Dominicani	3.
Franciscani	4.

E 7

60. Ex

60. Ex eo autem, quòd Pontifex Romanus sit verus Petri successor, Ecclesiæ caput, & Pastor supremus; sequitur 1. quod ipse sit supra concilium: Patres enim in unum congregati non desinunt esse oves, quarum cura Petro committitur: cui soli dictum fuit: *Pasce oves meas, confirma fratres tuos.* Quare jure optimo concilium Lateranense ultimum less: 2. abrogatis Concilii Basileensis decretis contra Pontificis auctoritatem factis, subdit. *Solum Romanum Pontificem pro tempore existentem tanquam auctoritatem super omnia Concilia habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum ac dissolvendorum plenum jus, ac potestatem habere, nedum è Sacra Scriptura testimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum etiam Predecessorum nostrorum. sacrorumque Canonum decretis, sed propria etiam eorundem Conciliorum confessione manifestè constat.*

61. Sequitur 2. quod Pontificis definitiones sint infallibiles absque assensu

su

su Concilii, nam cum Christus Petrum, & in eo ipsius successores fecerit Ecclesiæ Pastores, eisque dederit claves scientiæ, & potestatis, sine fundamento asseritur, non esse illis datam potestatem absolutam docendi, sed conditionatam, & pendentem ab assensu Concilii, Ecclesiæque sibi subditæ; ut sine fundamento diceretur, non tradi absolutam potestatem docendi ei, qui in Universitate aliqua legitima, & approbata sit Doctor, & Cathedram actu accipit, & discipulos quos erudiat; nec tradi absolutam potestatem condendi leges ei, cui ritè & legitimè confertur regia potestas per verba, & signa non denotantia ullam limitationem seu conditionem. Et confirmatur autoritate Conciliorum, quæ hanc in Pontifice Romano infallibilitatem agnoverunt. Concilium siquidem Chalcedonense lectâ S. Leonis Papæ epistolâ, quâ Eutyches damnabatur, acclamavit, *Anathema ei, qui ita non credit: Petrus per Leonem locutus*

cutus

entus est, eique tanquam certissimæ Fidei regulæ subscripsit actione 4. Idem fuit Concilii Constantinopolitani 2. sensus erga Pontificem Agapetum in causa Anthymi, & Concilii Oecumenici 6. erga Agathonem, de cujus litteris tota Synodus ait. *Quas ut à summo Apostolorum vertice divinitus conscriptas agnoscimus.* Demùm præque hæreses hoc modo damnatæ sunt, nempe per solam Romani Pontificis sententiam, quæ videlicet emerferunt à tempore Apostolorum usque ad Concilium Nicænum I. nempe Marcionis, Montani, Novatiani, aliorumque: nullum enim eo tempore intermedio fuit Concilium generale celebratum. Sic aliæ multæ postea damnatæ fuêre, ut Pelagianismus, Semipelagianismus, Priscillianismus, &c.

62. Sequitur 3. quòd, cùm Summo Pontifici sit commissa cura Gregis, & hæc haberi non possit, nisi Gregi ostendatur, quæ sint bona pascua, quæ mala, qui lupi sint, quamvis esse non

non

non videantur , & alia hujusmodi ; jam ad Pontificem pertinet , multa definire, quæ à nonnullis invidiosè ad quæstionem facti pertinere dicuntur , licet re ipsa ad quæstionem juris pertineant ut e. g. quod hæc sit vera Traditio Divina , hæc editio Scripturæ Sacræ sit conformis ei quam Spiritus Sanctus dictavit ; quod hic sit ejus verus sensus ; quod hæc Patrum scripta contineant sanam doctrinam ; ea verò Novatorum , e. g. Lutheri , Calvinini contineant doctrinam pravam , hæreticam , quòdque proinde ipsi unacum sua doctrina spectati , habendi sint hæretici , quemadmodum plura re ipsa Concilia anathema dixerunt non solum errori e. g. Arrii , Nestorii &c. sed etiam Arrio ipsi , Nestorio &c. Refert enim Socrates c. 10. l. 1. Hist. Eccl. quòd , cùm in Synodo Nicæna aliqui Episcopi subscriberent quidem damnationi hæresis Arrianæ, sed Arrio, ejusque doctrinæ anathema dicere detrectarent, *Quòd minime crederent, eum,*
qui

qui erat accusatus, hominem ejus generis fuisse, qui tot errores doceret, id satis fuit, ut Synodus illos pro Hæreticis haberet, & exilio mulctaret. Similitèr cum in Chalcedonensi Concilio act. 8. Theodoretus anathema Nestorio dicere recusaret, Patres clamârunt; *iste hæreticus est, iste Nestorianus est: hæreticum foras mittite.* Neque porrò illum pro Catholico habere voluêre; nisi diceret apertè anathema Nestorio.

63. Quia verò non potest quis obligari ad dicendum anathema alicui ut hæretico, nisi obligetur ad internum judicium, quo judicet illum esse talem, seu ejus scripta verè hæretica esse, sequitur 4. quod Ecclesia, & Pontifex obligare etiam possit ad ejusmodi actum internum; ac proinde teneri fideles in hujusmodi decisionibus non solùm præstare silentiû obsequiosum, sed animo verè assentiri, quòd nempe scripta illa hæresim contineant, adeoque quòd eorum auctor spectatâ

tâ

tâ ejus doctrinâ , hæreticus sit. Atque hæc scilicet sunt, quæ à Theologis appellantur non facta simpliciter sed facta dogmatica, quæ videlicet ad fidei doctrinam pertinent.

64. Hic adverte i. quòd non, quidquid Ecclesia , aut Pontifex damnat circa doctrinam, eodem modo damnat. Nam aliquando damnat aliquam propositionem ùt *hæreticam*, nempe ùt oppositam formaliter , & directè doctrinæ Fidei, seu doctrinæ ab Ecclesia definitæ. Aliquando damnat aliquam propositionem , ùt *erroneam*, nempe ut contrariam communi Patrum doctrinæ, licèt non expressè revelatæ , aut per Ecclesiam definitæ. Aliquando ùt *errori proximam*, nempe ferè contrariam communi Patrum sententiæ. Aliquando ùt *suspectam hæresis, vel erroris*, vel ùt *sapientem hæresim vel errorem*, ex circumstantiis scilicet personæ, loci, vel temporis, quibus prolata fuit. Aliquando ùt *malè sonantem*, quæ videlicet, etsi sensum non

non habeat Fidei difsonum, at verba habet incongrua. Aliquando ut *temerariam*, seu sine fundamento dictam. Aliquando demùm ut *scandalosam*, quæ videlicet dat aliis occasionem ruinæ spiritualis.

65. Adverte 2. quòd non quicquid Pontifex approbat, approbat ut Divinâ fide credendum. Constat enim Summam Theologicam Alexandri A-
lenfis, jussu Alexandri IV. à Facultate Parisiensi examinatum esse, appensisque septuaginta duorum Magistrorum sigillis approbatam fuisse, ac postea Pontificio ipso diplomate confirmatam. Similiter Theologiam S. Thomæ à variis Pontificibus, summis laudibus approbatam & celebratam fuisse, & præsertim à Joanne XXII. Innocentio VI. Clemente VIII. & Alexandro VII. quorum primus dixit, *D. Thomam tot miracula fecisse, quot articulos scripsit. Secundus: nunquam inventum esse, quòd à tramite veritatis deviaverit, qui D. Thomam tenuit; eum*
verò,

verò , qui eum impugnavit , semper fuisse de veritate suspectum ; Tertius in Bulla ad Nobiles Neapolitanos, teste Basilio Pontio , *Doctrinam S. Thomæ sine ullo prorsus errore esse. Quartus , Asserta S. Thomæ esse dogmata inconcussa.* Approbatam , & laudatam similiter fuisse à Clemente IV. Gregorio X. Sixto IV. & Sixto V. S. Bonaventuræ doctrinam. Nec tamen contra Fidem Divinam peccat , qui in aliquo ab horum Doctorum sententia discedit.

66. *Disc.* Quid ergo declaravit Pontifex in his & similibus approbationibus ?

Mag. Declaravit eos libros approbatos nihil continere contrarium illis, quæ usque ad illud tempus Ecclesia definierat , nihil bonis moribus contrarium , imò continere doctrinam Fidei dogmatibus explicandis , & promovendæ pietati peropportunam.

67. Adverte 3. non semper Pontificem dum aliquid docet , ex Cathedra definire , seu docere , ut Ecclesiæ docto-

Doctorem, & Pastorem; sed aliquando docere præcisè ut doctorem privatum. Sunt enim aliqui Pontifices qui scripta sua vel Theologica, vel Canonica edidère, ut Innocentius IV. aliique, nec tamen quæ continentur in illis, Pontificiæ definitionis vim habent.

68. *Disc.* Quando censendus est Pontifex loqui ex cathedra, ac definire tanquam Ecclesiæ Pastor, & caput?

Mag. Respondet huic quæstioni Valentia 2. 2. qu. 1. punct. 7. §. 39. dicens: *Tunc verò definit Summus Pontifex ut Ecclesiæ caput, quando decretum edit pro universa Ecclesia, quòdque velit à Fidelibus indubitanter admitti.* Idem docet Granado 2. 2. controv. 1. tract. 7. disp. 2. sect. 1. n. 1. Similiter Suarez contra Regem Angliæ lib. 1. cap. 3. n. 16. docet, tunc Pontificem definire ut caput Ecclesiæ, cum *definit, vel approbat tanquam credendum vel observandum ab universa Ecclesia.* Vide Melch. Can-

Canum lib. 6. de locis Theolog. cap. 8. in respons. ad ultimum argum.

69. Quamvis autem Pontifices aliquando responsa sua vel constitutiones dirigant ad particularem Ecclesiam, cum tamen aliquid docent & statuunt, quod omnes generaliter afficit, & ut ab omnibus certò tenendum vel servandum, jam responsum & constitutio vim certæ definitionis habere videtur. Hinc semper Ecclesia hujusmodi responsa, seu constitutiones ut Fidei morumque regulas venerata est.

70. *Disc.* Quandoquidem de hujusmodi Pontificum epistolis, Responsis seu constitutionibus sermo incidit, cupio perdiscere, an Canones, qui dicuntur Apostolorum, & à S. Clemente fuere collecti, sint verè Apostolici, vel ipsius S. Clementis, aut alterius Pontificis?

Mag. Fuere quidem hi 85. Canones sub initium sexti sæculi ab Ecclesia Græca recepti, ut verè Apostolici, & fal-

saltem 50. priores cœperunt eodem tempore recipi à multis in Ecclesia Latina: adhuc tamen hodie ab eruditis ferè omnibus habentur omnes ut supposititii, nec verè collecti à D. Clemente; quamvis multa utilia contineant.

1. quia Gelasius Papa in concilio Rom. 70. Episcoporum eos recenset inter libros ab Ecclesia rejectos, & non probatos. 2. quia nullus priorum sæculorum Scriptor eorum meminit, etiam cum debuit maxime meminisse; cum nempe ageretur de controversia per hos Canones definita. e. g. Cyprianus in controversia Baptismatis non meminit unquam canonis 46. expresse dicentis, *Episcopum, aut Presbyterum hereticorum susipientem Baptisma damnari precipimus.* Nec Victor Papa in ea tam celebri controversia cum Asiaticis Episcopis de Paschate celebrando, allegavit unquam canonem 7. qui vetat Pascha cum Judæis celebrare, qui sanè Canones allegari maxime debuissent. 3. quia S. Isidorus Hispa-

Hispa-

Hispalensis expressè asserit, hos Canones nec à Sede Apostolica recipi, nec à SS. Patribus, & esse ab Hæreticis confictos.

Nec obstat, quod Patres, & Concilia aliquando aliquam constitutionem, seu Regulam appellent Apostolicam: non enim negamus, ab Apostolis verè conditos fuisse aliquos Canones, sed negamus hujusmodi esse prædictos, ac dicimus, certum esse, quòd aliqui non sunt; de aliis incertum, ac proinde prædictam collectionem istorum Canonum, imò & 50. priorum apocrypham esse, nec solum non habere auctoritatem juris Apostolici, sed neque Pontificiam, nempe conditi à Pontificibus Romanis, quorum etiam Constitutiones vocantur quandoque Apostolicæ, ut illæ appellantur, quæ octo libris sub ejusdem D. Clementis nomine sunt collectæ.

7. *Disc.* At has ego putaveram esse ipsorum Apostolorum.

F

Mag.

Mag. Quia videlicet non legisti omnes. Igitur Apostolorum non sunt 1. quia continent nonnullos errores, ut hæreticos esse illos, qui suspicantur, JESUM esse DEUM super omnia; Baptismum ab Hæreticis collatum iterari debere; Sabbathum eâdem solemnitate, quâ diem Dominicam celebrari; Patrem esse Dominum Spiritûs Sancti. 2. quia dies festos ipsis Apostolis statuunt. 3. quia non videntur notæ fuisse priorum Ecclesiæ sæculorum Patribus: si enim notæ fuissent, non dixisset Irenæus in suo cum Triphone dialogo, Sabbathi celebrationem esse Christi passione extinctam: & Cyprianus eas contra Stephanum Papam allegasset. Ex hoc autem primo & tertio argumento habetur, nec esse illas Clementis Pontificis fætum. Adde quod neque S. Epiphanius, neque S. Hieronymus eas Clementi tribuunt, quamvis uterque scripta hujus S. Pontificis recenseat omnia,

72. *Disc.* Quod tandem est eruditorum iudicium, de veterum Pontificum usque ad Siricium decretalibus, audivi enim eas non satis certæ authoritatis esse.

Mag. Non sunt quidem authoritatis certissimæ, non tamen tam incertæ, quàm sunt prædicti Canones & Constitutiones. Referam diversas eruditorum opiniones. Supposititias esse putant aliqui has antiquorum Pontificum epistolas decretales 1. quòd nullus octo priorum sæculorum auctor Ecclesiasticus illarum mentionem fecerit. 2. quòd in his laudatur sæpè Scriptura sacra juxta vulgatam Sancti Hieronymi versionem. 3. quòd in his nullus Hæreticus eorum temporum impugnatur, aut nominatur. 4. quòd Dionysius Exiguus veterum Pontificum epistolarum collector accuratus suæ collectionis initium ducit à Siricii decretalibus, nullâ earum, quæ Siricium prædecessere, mentione factâ.

etâ. 5. quod videantur continere dicta posteriorum Pontificum, seu Conciliorum, Patrûmque.

Alii econtra genuinas eas habent. 1. quòd ut tales eas agnovêre varia Concilia, nempe Aquisgranense sub Greg. IV. habitum, Coloniense cap. 3. Moguntinum c. 11. Metense c. 5. Rhenense contra Arnulphû, & his omnibus antiquius Romanum 70. Episcoporum. sub Gelasio an. 494. 2. quod eas ut genuinas admittant Canonum collectores eruditi Anselmus Lucensis, Burchardus, Ivo, Gratianus, & rursus etiam Theologi communiter cum D. Thoma, qui his epistolis utitur ad confirmanda Fidei dogmata. 3. quod Leo Magnus ep. 1. ad universos Episcopos mandat custodiri omnia suorum Prædecessorum *decreta* *alia constituta*, quod idem mandat Nicolaus I. ep. 47. scribens ad Episcopos Galliæ; qui si supposititia esse putassent, id sine dubio Nicolao à quo urgebantur, respondissent; quod

quod tamen non fecêre; imò ea uterque Hincmarus Rhemensis, & Laudunensis laudat. Hæc sanè evincunt non esse tam facilè has epistolas reiciendas, ut aliqui faciunt, imò esse veneratione dignas, & ex his benè confici argumentum Theologicum valde probabile, ut ii ipsi fatentur, quibus non satis certus est earum auctor.

Disc. Sed quid de decretis congregationum Cardinalium editis in materia Fidei, aut morum jubente ipso summo Pontifice? Petétne ex illis Theologus certum argumentum? Atque hic locus est, in quo de Cardinalium origine, munere, & auctoritate strictim, & quantum satis sit, me doceas.

73. *Mag.* De horum origine varii varia opinantur. Eos cœpisse volunt aliqui à S. Gregorio, alii à S. Silvestro, à S. Marcello alii, nonnulli à S. Pontiano. Eugenius IV. in epistola ad Cantuariensem Archiepiscop. dicit, Cardinalium nomen non

fuisse quidem primis nascentis Ecclesiae temporibus expressum, munus tamen, & officium à S. Petro Apostolo, & successoribus ejus evidenter institutum. Et quidem quod attinet ad nomen, certum est quod nullibi reperitur Cardinalium mentio facta ante Concilium Romae sub Sylvestro habitum anno 324. in quo can. 7. praecipitur, ut *Diaconi non sint plures per Parochiarum examen, nisi duo, & Cardinales Urbis Romae septem.* Primi Cardinales videntur fuisse soli Diaconi, iisque procuratores pauperum, pupillorum & viduarum suae regionis, dicti proinde Regionarii. Postea crescente numero Fidelium & Presbyterorum primus Parochiae seu tituli Presbyter, qui caeteris sui tituli Presbyteris praesisset, dictus fuit Presbyter Cardinalis. Tandem non sub Honorio II. ut opinantur aliqui, sed circa, vel paulò ante Petri Damiani Cardinalis, & Ostiensis Episcopi tempora, nempe circa an. 1057. addi

additi fuêre Episcopi Cardinales , cum videlicet fuêre designati septem Urbis Romæ viciniore Episcopi , qui assisterent summo Pontifici , eúmque in curis & laboribus studio , & consilio sublevarent.

74. Numerus autem sic electorum varius fuit pro varietate temporum. Sub Bonifacio VIII. fuêre Cardinales soli 20. Eo tempore , quo Avenione sedebant summi Pontifices , fuêre 30. Ne plures quàm 34. in posterum forent statuerunt Constantiensis Concilii Patres sess. 40. Sub Leone tamen X. qui una sola Cardinalium promotione creavit 31. visi simul fuêre Cardinales 65. sub Paulo IV. numerati fuêre 70. & sub Pio IV. 76. Tandem Sixtus V. speciali constitutione decrevit , ne plures paucioresque forent in posterum Cardinales quàm 70. ut 70. fuêre seniores de populo Israëlitico Moysi Collaterales , & Assistentes , de quibus Num. cap. II. ver. 16. ita Moyse Deus. *Con-*

grega mihi 70. viros de senibus Israël, quos tu nosti, quod senes populi sint, ac Magistri, & duces eos ad ostium tabernaculi fœderis, facièsque ibi stare tecum, et descendam, & loquar tibi, & auferam de spiritu tuo, tradámque eis, ut sustentent tecum onus populi, & non tu solus graueris.

Is numerus modò perseverat. Sunt autem ex Diaconorum ordine 14. ex ordine Presbyterorum 50. & ex Episcoporum ordine sex, videlicet antiqui viciniore Romanæ Urbis Episcopi, Ostiensis, Veliternus, Portuensis, Tusculanensis, Sabinensis, Prænestinensis, & Albanensis. Sed inter eos non computatur seorsim Veliternus Episcopus, ex quo Eugenius III. Ostiensi Veliternum univit Episcopatum.

Ex his conficiuntur variæ Congregationes, pro varietate controversiarum, quæ ad Pontíficem deferuntur, ut in his momenta rationum expendantur, antequam vel ab ipsis Con-
gre-

gregationibus, vel à Romano Pontifice sententia feratur. Sunt autem septem præcipuè.

75. 1. Sancti Officii, seu sacræ & universalis inquisitionis rebus Fidei prospiciendis occupata, à Paulo III. erecta, & à Paulo IV. confirmata.

2. Propagandæ Fidei, Missionibus vel instituendis, vel conservandis, vel dirigendis in regionibus infidelium, cæterisque, quæ Fidei propagationem juvare possint, intenta, à Gregorio XV. instituta.

3. Concilii, ad quam referuntur dubia, & quæstiones circa decreta Concilii Tridentini pertinentia ad disciplinam.

4. Episcoporum & Regularium; causis videlicet Episcoporum & Regularium decidendis occupata.

5. SS. Rituum, cui cura sacrarum Ecclesiæ cæremoniæ & consuetudinum. Ad hanc quoque pertinet expendere merita eorum, qui propo-

nuntur, ut inter Beatos, vel Sanctos referantur.

6. Indicis librorum prohibitorum, quæ suspendit, vel prohibet, vel corrigit libros hac notâ dignos.

7. Immunitatis Ecclesiasticæ, controversias scilicet hac super re occurrentes dirimens, aut ad Pontificem referens, ab Urbano VIII. instituta.

76. Omitto alias, quæ minùs faciunt ad rem præsentem, easque, quæ pro temporum necessitate instituuntur, & perpetuæ non sunt. Ut autem respondeam quæstioni, quam proposuisti, dico, harum Congregationum decretis esse omninò parendum, &, si prodeant de mandato & nomine Summi Pontificis, qui est Caput prædictarum Congregationum, habere inviolabilem auctoritatem, ut probat Joannes Cardenas ea differt. 1. suæ Crisis num. 99. & sequ. quem consulere potes. Satis enim pro instituto nostro actum est de Pontificum definitionibus, decretisque.

Quin-

*Quintus Locus Theologicus, Patrum
Doctrina.*

Nunc agendum de alio loco Theo-
logico, eoque luculentissimo,
nempe Patrum Doctrina.

77. Nomine autem Patrum Eccle-
siæ non intelligimus hinc Apostolos, ne-
que Pontifices quoscunque, nec eos
solos, quos esse Ecclesiæ Doctores ex-
pressè declaravit Ecclesia, ut sunt Hie-
ronymus, Ambrosius, Gregorius, Au-
gustinus, &c. sed eos omnes, qui post
Apostolos cum insignis doctrinæ &
sanctitatis fama circa Fidem aut mo-
res scripsere.

78. Hi quidem seorsim falli potuere,
nec ullus ex ipsis quantumvis doctis-
simus & sanctissimus, est infallibilis, ut
expressè docent S. Hieronymus in
epist. ad Gtesiphontem, & S. Augusti-
nus ep. 19. ad S. Hieronymum, & alibi.
Et patet primò, quia nullus ipsorum
habet ex se, aut ex sanctitate & do-
ctrina, aut ex DEI promisso hanc
infallibilitatem. Secundò quia con-

stat, aliquos ex ipsis interdum in aliquibus errasse.

Addo, nec esse infallibiles, quamvis multi ex ipsis conveniant in eandem sententiam: nullum enim eorum infallibilitatis argumentum habemus, constatque multos convenisse in doctrina rejecta, cujusmodi fuit exempli gratia, sententia Chiliastarum, seu Millenariorum, putantium, Christum cum suis Sanctis post resurrectionem in terris per mille annos gavisurum. Quamvis autem nec singuli, nec multi simul, refragantibus aliis, conficiant argumentum infallibile, faciunt tamen etiam singuli argumentum valde probabile, cum quidquam docent, ab aliis non negatum.

Si verè omnes in aliqua doctrina pertinente ad Fidem, vel mores, conveniant, in ea infallibiles sunt. Quia verò non est ita facile, verum Patrum sensum assequi, ac proinde cognoscere, quando sit eorum in aliqua controversia consensus, ideò requiritur
desi-

definitio Conciliorum, vel Pontificum.

79. Et quidem superbis præsertim & pervicacibus, nec expendentibus, quæ expendenda sunt, valdè periculosa est lectio Patrum. Ut id mali caveas, dum eos legis, expende primò, quando scripserint: sic aliqua in ipsis excusabis, quæ modò post novas Ecclesiæ definitiones dicenda non essent. Ut autem id facias, subtexam hîc Indicem Patrum saltem celebriorum. Secundò, contra quos, vel quâ occasione scripserint; sic temperabis ea, quæ significantiùs scripta videntur, temporis enim & erroris, qui refellendus erat, ratio sic exposcebat. Tertio, ne facilè in obscuris de vero sensu pronuncies, sed postquàm in illius Patris scriptis fueris diu, multùmque versatus; habent enim singuli suas phrasas, suos dicendi characteres, non cuique notos, sed soli lectori versato & familiari. Quartò, sic lege Patres, ut habeas semper præ oculis Ecclesiæ, & Pontifi-

tificum definitiones, nec has, quæ clarissimæ sunt, & habent infallibilem auctoritatem ex illis, sed illos ex his explices, & benignè exponas. Id si fecissent Novatores, Novatores haudquaquam fuissent. Quintò, si librum translatum legeris, vide cujus fidei, vel famæ sit translator. Si enim hæreticus sit, vel suspectus, suspectam habeas translationem ipsam. *Solent enim hæretici, (monet Cardinalis Bellarminus de Script. Eccl. in S. Maximo Martyre) in Auctoribus bonis transferendis sæpè ad suos errores sententias auctorum bonorum accommodare.* 6. Cave, ne dubia Patrum scripta, vel supposititia legas pro certis & germanis. Multa enim eis tribuuntur, quæ eorum non sunt. Hæc infra notabo in singulis, ubi enumerabo certa, reliqua habere potes ut non satis certa; e contra ubi recensebo incerta, reliqua habere potes pro certis, aut ferè certis. Eorum autem Patrum, quorum non facio mentionem, opera habere potes pro certis
& ge-

& genuinis, sed antea ipsorum Patrum,
saltem celebriorum, indicem dabo.

*Index Chronologicus & Alphabeticus
Patrum celebriorum.*

- 80 S. Ambrosius floruit anno 374.
- S. Anselmus Cantuariensis, 1081.
- S. Athanasius, 340.
- S. Augustinus, 420.
- S. Basilius Magnus, 370.
- Beda Venerabilis, 751.
- S. Bernardus, 1130.
- S. Bernardinus, 1438.
- S. Bonaventura, 1275.
- S. Cæsarius Arelat. 499.
- Clemens Alexand. 204.
- S. Clemens Romanus, 92.
- S. Cyprianus, 250.
- S. Cyrillus Alexandr. 430.
- S. Cyrillus Hierosol. 365.
- S. Dionysius Alex. 250.
- S. Dionysius Areop. 71.
- S. Ephrem Syrus, 365.
- S. Epiphanius, 370.
- S. Eucherius Ep. Lugdun. 440.

S. Eu-

- S. Eulogius Mart. 850.
 S. Fulgentius; 500.
 S. Gelasius Papa, 492.
 S. Germanus Constantinop. 720.
 S. Gregorius Magnus, 600.
 S. Gregorius Nazianz. 370.
 S. Gregorius Nyssen. 380.
 S. Gregorius Thaumaturgus. 233.
 S. Gregorius Turon. 596.
 S. Gregorius II. 714.
 S. Hieronymus, 390.
 S. Hilarius 355.
 S. Hildephonsus Ep. Tolet. 658.
 Hugo de S. Victore, 1130.
 Idiota, 902.
 S. Ignatius Martyr, 71.
 S. Ildephonsus, *vide* Hildephonsus.
 Innocentius III. 1200.
 S. Joannes Chrysostomus, 398.
 Joannes Climacus, 560.
 S. Joannes Damascenus, 731.
 S. Irenæus Martyr, 180.
 S. Isidorus Hispalensis, 630.
 S. Justinus Mart. 150.
 S. Laurentius Justinianus 1440.
 S. Leo

- S. Leo I. Papa, 440.
S. Maximus Ep. Taurinensis, 420.
S. Maximus Martyr, 650.
S. Methodius, Ep. & Mart. 285.
S. Nicephorus Ep. Constant. 811.
Nicolaus II. Papa, 858.
S. Nilus Abbas, 445.
S. Optatus Milevitanus, 365.
S. Pachomius, 340.
S. Paulinus Nolanus, 420.
Paulinus Aquilejensis Ep. 780.
Petrus Blesensis, 1177.
Petrus Abbas Cluniac. 1130.
S. Petrus Chrysologus, 440.
S. Petrus Damiani, 1060.
S. Polycarpus Mart. 71.
S. Prosper Aquitanus, 460.
Richardus de S. Victore, 1030.
Salvianus Ep. Massiliens. 460.
S. Sophronius, Episc. 630.
S. Theodorus Studita, 820.
S. Theophilus Ep. Antioch. 170.
S. Thomas Aquinas, 1265.
S. Vincentius Ferrerius, 1410.
Vincentius Lirinensis, 440.
S. Ze-

S. Zeno Ep. & Mart. 260.

81. S. Ambrosii certò sunt libri sex Hexameron, de Paradiso unus, de Cain & Abel duo, de Enoch & Arca unus, de Abraham Patriarcha duo, de Isaac & Anima unus, de Bono mortis unus, de Fuga sæculi unus, de Jacob, & vita beata duo, de Joseph Patriarcha unus, de Benedictionibus Patriarcharum unus, de Elia & jejunio unus, de Nabuthe Israëlita unus, de Tobia unus, de interpellatione Job & David, libri quatuor, Apologia Prophetæ David, altera ejusdem apologia, Enarrationes in Psalmos 12. Expositio in Psal. 118. Expositio in Evang. S. Lucæ, de Officiis Ministrorum libri tres, de Virginibus ad Marcellinam libri tres, de Viduis unus, de Virginitate unus, de lapsu Virginis consecratæ unus, de Mysteriis unus, de Sacramentis libri sex, de Pœnitentia libri duo, de Fide, libri quinque, de Spiritu Sancto libri tres, de Incarnationis Dominicæ Sacramen-

mento unus, Fragmentum ex Theodoro desumptum, Epistolæ variæ num. 91 de excessu Fratris sui Satyri libri duo, de obitu Valentiniani consolatio, de obitu Theodosii oratio funebris, demùm hymni aliquot. Hæc omnia continentur primo & secundo tomo editionis ultimæ Congregationis S. Mauri.

S. Anselmi Cantuariensis, certò sunt Menologium, Prologium contra Guannilonem, Dialogus de veritate, de libero arbitrio, de casu Diaboli, de Grammatica, de Fide Trinitatis, & Incarnatione Verbi, cur Deus homo contra gentes, de conceptu & peccato originali, de processione Spiritûs Sancti contra Græcos, de fermentato & azymo epistola, de diversitate Sacramentorum altera epistola, de meditatione Redemptionis generis humani, de concordia præscientiæ, prædestinationis, & gratiæ cum libero arbitrio, & epistolæ quàm plurimæ.

S. Athanasii, certò sunt 1. quæ com-
pre-

prehenduntur tomo primo operum ipsius, exceptâ fortassè quâdam expositione Fidei; & responsione ad ep. Liberii Papæ. 2. quæ complectitur tomus secundus 3. quæ continentur tertio tomo, exceptis sermonibus de SS. Deipara, & disputatione Athanasii cum Ario. In 4. autem tomo vix aliquid est, quod verè sit Athanasii. De Symbolo dubitant aliqui, an ejus sit. Sed ejus esse probat Bellarm. de Script. Eccl. & latiùs Petrus Annatus in suo Methodico Apparatu.

S. Augustini fortè non sunt ex primo tomo Regulæ, & de vita Eremitica. Ex secundo tomo aliquot epistolæ. Ex tertio liber de mirabilibus sacræ Scripturæ, liber de ecclesiasticis dogmatibus, liber de spiritu, & anima, liber de Fide ad Petrum, Quæstiunculæ de Trinitate, & liber de benedictionibus Patriarcharum. Ex quarto liber sententiarum 21. liber quæstionũ 65. liber quæstionum veteris & novi Testamenti, libri de Incarnatio-

natio-

natione Verbi, de Trinitate, & Unitate Dei, de essentia Divinitatis, de Fide rerum invisibilium, de substantia dilectionis, de vera & falsa poenitentia, de salutaribus documentis & de amicitia. Ex sexto, libri de Altercatione Ecclesiae, & Synagoga, & de Fide contra Manichæos. Ex septimo liber contra Fulgentium Donatistam, liber de prædestinatione & gratia, libellus de prædestinatione Dei, responsio ad articulos sibi falsò impositos, Hypognosticon, & liber de gestis contra Pelagium. Ex nono in Apocalypsim Joan. homil. 18. Meditationum liber, de diligendo Deo, Soliloquiorum, Manuale, de triplici habitaculo, de Scala Paradisi, de duodecim gradibus abusionum, de Contritione cordis, de cognitione veræ vitæ, de speculo, de vita Christiana, de assumptione B. Mariæ, de cantico novo, de contemptu Mundi, de vanitate sæculi, de obedientia & humilitate, de bo-

no

no disciplinæ, de visitatione infirmorum, de consolatione mortuorum, de quarta feria, de Cataclismo, de tempore Barbarico, de sobrietate, speculum peccatoris, de utilitate Pœnitentiæ, de conflictu virtutum & vitiorum, de laudibus charitatis, de Symbolo Fidei, de rectitudine Catholicæ conversationis, de utilitate jejunii, de creatione primi hominis, de arbore scientiæ boni & mali, de pugna animæ, de Antichristo, Psalterium Matri suæ, expositio super Magnificat. Ex decimo tomo sermones ad fratres in Eremito exceptis duobus de communi vita Clericorum qui est 52. & 53. Prædicta omnia aut non habentur pro genuinis, aut dubia sunt, & incerta.

S. Bernardi opera dubia hæc sunt; ad Fratres de Monte Dei Meditationes, de interiori domo, de ordine vitæ, de Scala Claustralium, formula honestæ vitæ, speculum Monachorum, Sermones varii, Liber de conscientia

scientia, descriptio Claræ Vallis, Lamentatio Virginis Mariæ, Doctrina S. Bernardi, Homilia de exeuntibus in Emmaus, de amore Dei, de natura & dignitate Divini amoris, Sermo de Passione Domini, Rhetorica S. Bernardi, de modo benè vivendi ad sororem suam, de conscientia Sermones 15. de diversis argumentis, super Salve Regina, epistola, in qua quid requirat Deus, Sermones 11. de oneribus.

S. Cæsarii Arelat. fortè non sunt homilia, quadragesima, & tres sequentes, uti etiam ultima. Secunda etiam regula ejus esse non putatur.

S. Clementis Romani certò sunt duæ tantùm epistolæ ad Corinthios.

S. Cypriani certò sunt libri 4. epistolarum, & rursùs libri seu tractatus de disciplina, & habitu Virginum, de lapsis, de unitate Ecclesiæ seu de simplicitate Prælatorum, de oratione Dominica, ad Demetrianum, de
Ido-

Idolorum vanitate , de immortalitate , de eleemosina , de bono Patientiæ , de zelo , & livore , de exhortatione Martyrii ad Fortunatum , ad Quintum contra Judæos libri tres , Sententiarum ex Concilio Carthaginensi de rebaptizandis hæreticis liber unus , ad Jubajanum de rebaptizandis Hæreticis , ad Pompejum contra epistolas Stephani Papæ.

S. Cyrilli Alexandrini non sunt libri sexdecim in Levit. nec quatuor libri intermedii ex duodecim in Joannem , nec fortasse liber adversus Judæos , Breves anagogæ , & liber de Sacrosancta Trinitate.

S. Epiphanii sunt , quæ ei attribuantur , nisi fortè est aliquid additum ab Iconomachis ejus epistolæ ad Joannem Hierosolymitanum.

S. Eucherii non sunt commentarii in Genesim , & in libros Regum.

S. Gelasii Papæ non videtur esse liber de duabus Naturis contra Eutychem.

S. Gre-

S. Gregorii Nazianzeni Metaphrasis, sive Translatio in Ecclesiastem eius non est, sed Gregorii Thaumaturgi nec eius esse videtur Tragoedia, quæ inscribitur *Christus patiens*.

S. Gregorii Nysseni non sunt libri octo de philosophia, nec proluxa quædam oratio ei attributa à Magdeburgensibus.

S. Gregorii Thumaturgi opera certa hæc sola sunt, Panegyricum in Origenem, Brevis Fidei confessio habita ex revelatione S. Jo. Apostoli, Metaphrasis in Ecclesiastem, tres sermones de Annuntiat. B. Mariæ V. Sermo de Baptismo Christi. Epistola canonica.

S. Gregorii Turon. forte non est liber de septem Dormientibus.

S. Hieronymi opera indubitata sunt Novum Testamentum Græcum emendatum, & vetus translatum in idioma Latinum, epistolæ aliæ hortatoriæ, aliæ laudatoriæ, sive funebres, quæ sunt in primo tomo, aliæ polemicæ contra Helvidium, Jovianum,

G

num,

num, Vigilantium, Montanum, Pelagianos, &c. quæ habentur in 2. tomo, aliæ Divinæ Scripturæ explanatoriæ, quæ sunt in 3. tomo, Commentaria in omnes ferè Scripturæ libros, sùntque in tom. 4. 5. & 6. Vitæ S. Pauli Eremitæ, S. Hilarionis, & S. Malchi monachi, catalogus de Scrip-
toribus Eccl.

S. Hilarii Pictaviensis non sunt epistolæ ad August nec carmen in Genes, nec fortassè libri duo de Patris & Filii unitate, & de essentia Patris & Filii.

Hugonis de S. Victore an sint omnia, quæ ei attribuuntur, consule notas, quæ in ipsius operibus extant.

S. Ignatii Martyris epistolæ ab omnibus Catholicis receptæ sunt, ad Ephesios, ad Magnesianos, ad Trallianos, ad Romanos, ad Philadelphios ad Smirnæos, ad Policarpum.

S. Joannis Chrysofomi opera dubia, seu supposititia sunt, Homiliæ aliquot in varios veteris Testamenti textus,

tus,

tus, nempe tres homiliae in caput 2. Genes. tres aliae in cap. 3. & nonnullae aliae à Sixto Sen. notatae lib. 4. Bibliothecae sanctae, Commentaria, seu Homiliae, seu sermones 14. in Marcum, opus imperfectum in Matthaeum, divisum in 54. Homilias.

S. Joannis Damasceni fortè non sunt hæc duo, nempe Historia Barlaam, & oratio de his, qui in Fide dormierunt.

S. Isidori certò sunt liber de genere officiorum, liber præmiorum, liber de ortu, vel obitu Prophetarum, liber lamentationum, libri duo ad Florentiam sororem, liber de naturarum, liber differentiarum, liber quæstionum, seu expositionis Sacramentorum, liber ethymologiarum. De reliquis libris, qui multi sunt, dubitat Bellarminus.

S. Justinii Mart. certò sunt duplex oratio panegyrica ad gentes, Apologia pro Christianis duplex, Dialogus cum Triphone, de Monarchia Dei liber unus.

G 2

S.

S. Leonis I. Papæ non est liber de conflictu virtutum & vitiorum, nec fortassè epistola 88. quæ est de privilegio Chorepiscoporum.

S. Maximi Mart. sunt, quæ ejus esse feruntur; aliqua tamen cautè legenda monet Bellarminus, quia sunt ab hæreticis in Latinam linguam translata.

S. Methodii libellus revelationum suppositivus censetur.

S. Prosperi fortassè non sunt tres libri de prædictionibus & promissionibus Dei, item tres libri de vita contemplativa, liber, seu poëma de Providentia Dei, libri duo de vocatione gentium, & epistola ad Demetriadem.

Richardi Victorini an sint libri quatuor exceptionum, dubitat Bellarminus.

D. Thomæ Aquinatis opuscula dubia sunt minori caractere excusa in editione Romana, anno 1570. His addi potest aliud de regimine Principum, juxta Bellarminum.

D. Ze-

D. Zenonis sermones aliqui creduntur esse S. Basilii, aliqui S. Hilarii, alii veteribus Scriptoribus ignoti.

Jam verò, cum in alicujus Patris sententiam incidis, quæ in rem tuam facere videatur, eam ne afferas, nisi sit ejus operis, quod eruditi inter certos prædicti Patris foetus recensent, alioquin argumentum Theologicum non conficies, & ab eruditis rideberis, ut sacræ antiquitatis ignarus.

Ultimus Locus Theologicus, Ratio.

82. **U**Ltimus Locus, unde Theologus argumenta depromit, est Ratio, partim lumine Fidei, partim naturalibus scientiis illustrata. Is autem Locus uberrimus est; Quamvis enim subjectum primarium, de quo Theologus speculativus agit, sit à Deo revelatum, & contentum in Scripturis & Patribus, multa tamen, imò pleraque circa tale subjectum disputat, de quibus Scriptura & Patres non ita expressè agunt, aut non ita

explicatè pro quæstione proposita. Exempli gratiâ, circa Incarnationem Verbi, quæ est materia principalis, de qua agit S. Thomas in 3. parte, multas quæstiones movent Theologi, nempe an necessarium fuerit Verbum incarnari, saltem condito mundo, vel saltem permisso Adæ peccato, vel tandem supposito decreto, non reparandi genus humanum, nisi per solutâ condignâ satisfactione? An hæc per solvi possit à pura creatura, saltem ornatâ habitu gratiæ; An per soluta fuerit à Christo, & ad quos effectus? an fuerit infinita? Qualis fuerit Verbi Divini cum Natura humana unio, an distincta ab extremis, an substantialis? an ipsa natura Verbi, an in sola ejus Persona, an facta in primo instanti, quo humana Christi natura concepta fuit? Quid ex hac unione resultârit, quæ sanctitas, quæ gratia, quæ dona in prædicta natura, quæ libertas? An plures naturæ creatæ assumi potuissent, an à pluribus Divinis Personis?

aliæ.

aliæque permultæ , quibus ferè non-
nisi remotè, & per longos discursus re-
spondetur ex scripturis & Patribus,
proximè autem ex ratione, nempe ex
conceptu libertatis, seu domini Divi-
ni, creaturæ, peccati, meriti, demeri-
ti, satisfactionis, justitiæ, unionis, na-
turæ personæ; Quas quidem rationes
& conceptus non habemus semper ex
solis scripturis & Patribus, sed, ut di-
cebam, ex nostri intellectûs, & natu-
ralium disciplinarum lumine, quod
quia non est in omnibus idem, illud
efficit, ut nec eadem sit Theologorum
his super quæstionibus sententia, ut
esset, si omnia possent ex Scripturis,
vel traditionibus, vel Patribus dilu-
cidè definiri.

Disc. At cur ista tractantur, quæ
non continentur clarè in Doctrina sã-
cra, quæque à Patribus tractata haud
ita fuere, nec possunt dilucidè & cer-
tò definiri? Quæ utilitas ex tot quæ-
stionibus, disputationibus, contentio-
nibusque?

Mag. Utilitas hæc saltem inde existit, ut præter laudabilem ingenii exercitationem habeatur in promptu, unde Novatorum errores expeditius, certiusque refellantur, ut ex iis, quæ mox circa tertiam Theologicam Facultatem dicam, comperies. Non deo tamen omittere, quæ in secundæ hujus Theologiæ laudem habet S. August. lib. de Trin. *Eâ*, inquit, S. Doct. *Fides saluberrima, quæ ad veram beatitudinem ducit, gignitur, nutritur, defenditur, roboratur. Quâ scientiâ non polleant Fideles plurimi, quamvis posseant Fide plurimum. Aliud est enim scire tantummodò, qui homo credere debeat propter adipiscendam vitam beatam, quæ non nisi eterna est; aliud autem scire, quemadmodum hoc ipsum & piis opituletur, & contra impios defendatur.*

